INTERNATIONAL BACCALAUREATE
BACCALAURÉAT INTERNATIONAL
BACHILLERATO INTERNACIONAL

M00/166/S

AMHARIC A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
AMHARIC A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
AMHARICO A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Monday 8 May 2000 (morning)
Lundi 8 mai 2000 (matin)
Lunes 8 de mayo del 2000 (mañana)

3 hours / 3 heures / 3 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Section A: Write a commentary on one passage. Include in your commentary answers to all the questions set.
- Section B: Answer one essay question. Refer mainly to works studied in Part 3 (Groups of Works); references to other works are permissible but must not form the main body of your answer

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Section A: Écrire un commentaire sur un passage.
- Section B: Traiter un sujet de composition. Se référer principalement aux œuvres étudiées dans la troisième partie (Groupes d'œuvres) ; les références à d'autres œuvres sont permises mais ne doivent pas constituer l'essentiel de la réponse.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Sección A: Escriba un comentario sobre uno de los fragmentos. Debe incluir en su comentario respuestas a todas las preguntas de orientación.
- Sección B: Elija un tema de redacción. Su respuesta debe centrarse principalmente en las obras estudiadas para la Parte 3 (Grupos de obras); se permiten referencias a otras obras siempre que no formen la parte principal de la respuesta.

<u>ክፍል አንድ</u>፡ ትርጓሜ /ሐተታዊ ትችት/

ከሚከተሉት ምንባቦች <u>አንዱን</u> መርጠህ ተችበት፤

1(a)

ደኅና ፡ ሰንብች ፡ ፓሪስ ።

•• በመጋቢት ፡ ወር ፡ ፲፱፻፳፭ ፡ ዓ ፡ ም ፡ አርአያ ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ጕዞውን ፡ ዠመረ ። ከፓሪስ ፡ ከተማ ፡ እስከ ፡ ፔ ፡ ኤል ፡ ኤም ፡ የባቡር ፡ ጣቢያ ፡ መጥተው ፡ የትምህርት ፡ ቤት ፡ ጓደኞቹና ፡ ወዳጆቹ ፡ ሸኝተውት ፡ ተሳፈረ ። ባቡሩ ፡ ሲነሣ ፡ በጭንቅ ፡ ተነፍቶ ፡ የነበረው ፡ ልቡ ፡ ሊፈነዳ ፡ ደረሰ ፤ መናገርም ፡ መተንፈስም ፡ አቃተው ። ራሱም ዞረበት ፤ ዐይኑም ፡ ብዥ ፡ ብዥ ፡ አለበት ። በጣቢያው ፡ ተደርድረው ፡ መሐረባቸውን ፡ እያወዛወዙ ፡ የሚሸኙትን ፡ ጓደኞቹን ፡ እያየ ፡ ካይኑ ፡ እንባ ፡ ይዘረገፍ ፡ ዠመር ። የባቡሩም ፡ ፍጥነት ፡ እየቀጠለ ፡ በመሄዱ ፡ ከዋናው ፡ ከተማ ፡ ከጥቂት ፡ ደቂቃ ፡ በኋላ ፡ ወጥቶ ፡ እዳር ሲደርስ ፡ የፓሪስ ፡ ከተማ ፡ ከፊቱ ፡ ተደቀነች ። ያውና ፡ እዚያ ፡ ማዶ ፡ የኢንቫሊድ ፡ ቤት ፡ ክርስቲያን ፡ የደወል ፡ ቤት ፤ በስተግራውም ፡ ያችው ፡ ቱርኤፌል ፡ እንደ ፡ ቀጭኔ ፡ አንገቷን ፡ መዛ ፡ ትታያለች ። ያው ፡ የሞንትማርት ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ከፍ ፡ ብሎ ፡ በታላቅ ፡ ግርማ ፡ ይታያል ። ያው ፡ ደግሞ ፡ የኖትር ፡ ዳም ፡ ደወል ፡ ቤት ። . . . እንዲሁ ፡ ሲል ፡ እያደር ፡ ከተማው ፡ እየራቀና ፡ ባቡሩም ፡ ፍጥነት ፡ እየጨመረ ፡ ሲሄድ ፡ ዐይኑ ፡ መለየት ፡ እስኪያቅተው ፡ ድረስ ፡ ትክ ፡ ብሎ ፡ ወደ ፡ ፓሪስ ፡ እያየ ፡ አለቀሰ ።

ባይወለዱበትም ፡ የኖሩበት ፡ አገር ፡ ይልቁንም ፡ ዕውቀትና ፡ ጥበብ ፡ ያገኙበት ፡ ከእናት ፡ አገር ፡ ምን ፡ ያኽል ፡ ያንሳል ?

አርአያ ፡ እዚች ፡ እፓሪስ ፡ ከተማ ፡ ሲመጣ ፡ ያሥራ ፡ ሁለት ፡ ዓመት ፡ ልጅ ፡ ነበር ፤ በተፈጥሮ ፡ ከነበረው ፡ ቅንነትና ፡ የትምህርት ፈቃድ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ምንም ፡ የሚመካበት ፡ አልነበረውም ። አሁን፡ ግን ፡ በዚች ፡ አገር ፡ ስንት ፡ ጥበብ ፡ ስንት ፡ ታምር ፡ አየ ! ታሪክን ፡ በማጥናት ፡ የሕዝቦችን ፡ አስተዳደርና ፡ የኑሯቸውን ፡ አረማመድ ፡ በየዘመኑ ፡ የሆነውን ፡ ሁሉ ፡ መረመረ ። በጥበብ ፡ በሲያንስ ፡ የሰው ፡ ዕውቀት ፡ ምን ፡ ያኽል ፡ እንደ ፡ ገፋና ፡ ፍጥረትን ፡ በመመራመር ፡ ስንት ፡ ታምር ፡ እንዳደረገ ፡ ተረዳ ። ይህን ፡ ሁሉ ፡ ዕውቀት ፡ ያገኘባትን ፡ ውቢቱን ፡ የፓሪስ ፡ ከተማ ፡ ጥሎ ፡ ሲሄድ ፡ በውነትም ፡ ልቡ ቢጨነቅና ፡ ሆዱ ፡ ቢሸበር ፡ ምን ፡ ያስገርማል ? እውነት ፡ ነው ፤ የሚሄደው ፡ ወደ ፡ ወላጅ ፡ እናቱና ፡ ወደ ፡ እናት ፡ አገሩ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ደስታ ፡ ሊሰማው ፡ ይገባል ። ነገር ፡ ግን ፡ ያሳደገችውን ፡ እናቱንና ፡ የኖረባትን ፡ አገር ፡ ትቶ ፡ ሲሄድ ፡ እንዴት ፡ አይጨነቅ ? እናትም ፡ ብትሆን ፡ ስለ ፡ ወለደችው ፡ አገርም ፡ ቢሆን ፡ ስለ ፡ ተፈጠሩባት ፡ ብቻ ፡ አይደለምን ፡ የሚወደዱት ? እንደዚህ ፡ በማሰላሰልና ፡ ከኀሊናው ፡ ጋራ ፡ በመሟገት ፡ አርአያ ፡ ጕዞውን ፡ ወደ ፡ ማርሴይ ፡ ሲቀጥል ፡ እንቅልፍ ፡ ሸለብ ፡ አድርጎት ፡ ይኸው ፡ ጥርጣሬ ፡ በረታበት ። ከናት ፡ ይበልጥ ፡ የደከመችለትንና ፡ ለዘላለም ፡ የማይረሳ ፡ ውለታ ፡ የዋለችለትን ፡ ሴት ፡ ትቶ ፡ ለወላጅ ፡ እናቱ ፡ ማድላቱ ፤ ጥበብና ፡ ዕውቀት ፡ ያገኘባትንና ፡ ያደገባትን ፡ አገር ፡ ትቶ ፡ ለተወለደባት ፡ ማድላቱ ፡ እማይገባ ፡ የውለታ ፡ቢስነትና፡ የራስ ፡መውደድ ፡ የክሕደት ፡ ነገር ፡ መስሎ ፡ ስለ ፡ ታየው ፡ ደነገጠና ፡ ከተጋደመበት ፡ ተነሥቶ ፡ ቀጭ ፡ አለ ፤ ራሱንም ፡ በሁለት ፡ እጁ ፡ ይዞ ፡ ያስብ ፡ ዠመር ። ••

ገርማቸው ተክለ ሐዋርያት፣ <u>አርአያ፣ ታሪካዊ</u>
<u>ልብ ወለድ</u> /1938–1939/፡፡

- የደራሲዋ መልእክት ምንድን ነው?
- ደራሲው የሚጠቀምበት የአተራረክ ስልት ምን ዓይነት ነው?
- የደራሲው የአጻጻፍ ስልት መለዩ ባሕርያት የትኞቹ ናቸው?
- ምንባቡ ምን ዓይነት ስሜት ሊያሳድርብህ ፕሉስ ቹሉስለ?

1(b)

ሐዘንሽ አመመኝ

ውል አልነበረንም የፍቅር ቀጠሮ
ቃልም አላኖርንም በወግ ተቀምሮ ፣
እኔ አንቺን እንዳላይ
አንቺ እኔን እንዳታይ አምባችን ተቃጽሮ
ዕጣችን ተካሮ ፣
ቀለምሽ ከዐይኔ አሻራሽ ከጣቴ ባይጠፋ ተማትሮ
(እትብት እምብርት ሁኖ ነንዲኖር ደድሮ)
ይኸው አካየደን በደንገት ዘንድሮ ።

የገጽሽ ብርሃን ቢጠይም ፀዳሉ
ድምፅሽ ቢቀጥንብኝ ቢሠልብኝ ቃሉ
ወዘናሽ ቢማስን ዛሬ ያለውሉ
በእጆችሽ ጨበጠኝ ሐዘንሽ ሥዕሉ ፣

ሐዘንሽ አመመኝ
ብሶትሽ ጠቀሰኝ ።

ጀንበር ነሽ አበባ ሕይወት ተስፋ ዘበ
ፋሲካ ዕንቁጣጣሽ ማኅሌተ ገንቦ
ብዬ ያወደስኩበት ታዘበኝ ዘመኔ የትላንታት ቀኔ
ዛሬ ሊሙህብኝ ቅኔ እንዳይደል እውኔ ፣

ሐዘንሽ አመመኝ ።
ብሶትሽ ጠቀሰኝ ።

የገደል ማሚቶን ታዥብኳት ቀኝታ
በጩኸትሽ ማየል አኩርፋና ታክታ
ላንቃዋ ይታየኛል ደም ለብሶ ደም ጉርሶ
ቃልሽ ያለፈበት በጭንቅ ተለውሶ ፣

ሐዘንሽ አመመኝ
ብሶትሽ ጠቀሰኝ ።

ጽጌያቱ ደረቁ ንቦችሽ አለቁ ሰዎችሽ ደቀቁ
ጨፌ ላይ ተኝተው ባድማ ላይ ነቁ ፣

ዐዋይን ሰማኋት ስታለቅስ በይፋ
ከጉጆሽ ስትወጣ ትቢያዋን አራግፋ ፣

ሐዘንሽ አመመኝ
ብሶትሽ ጠቀሰኝ ።

አላውቅልሽ ብዬ አታውቂልኝ ብዬ
እምነትሽን ጥዬ ፍቅርሽን ገድዬ
አኩርፌሽ ስቀመጥ ያው እንደ ባላንጣ
ይኸው ነጭ ማተብሽ ሊያስታርቀን መጣ ፣
ሐዘን ነው ውበትሽ ውበት ነው ፍቅርሽ
ብርሃን-ጥለት አልቦ ከል ነጠላሽ
ዐይኔን የገለጠው ጥቁር ጨለማሽ ፣...

ሐዘንሽ አመመኝ
ብሶትሽ ጠቀሰኝ ።

* * *

ደበበ ሰይፉ፣ የብር ሃን
ፍቅር/1980/::

- ይህ ግጥም የተጻፈው ስለምንድን ነው?
  ገጣሚው በግጥሙ አማካይነት ምን ዓይነት
  ሀሳብ ማስተላለፍ ይፈልጋል?

- የግጥሙን አወቃቀር ግለጽ::

- የገጣሚው የቋንቋ አጠቃቀም ምን
  ያህል የተዋጣለት እንደሆነ ተችበት::

- ገጣሚው ስለሚጽፍበት ርዕሰ ጉዳይ
  ያለው አመለካከት ምን ዓይነት ነው?

ክፍል ሁለት፥ ሓተታ ድርሰት

ከሚከተሉት አርእስት አንዱን መርጠህ ሓተታ ድርሰት ጻፍ። በዚህ ክፍል ለተጠየቀው ጥያቄ የምትሰጠው መልስ በክፍል ሦስት በአጠናሃቸው ሦስት የኪነጥበብ ሥራዎች ውስጥ ቢያንስ በሁለቱ ላይ የተመሠረተ መሆን አለበት። ሌሎችንም የኪነጥበብ ሥራዎች፥ የመልስህ ዐቢይ ክፍል አካል እንዳይሆኑ ጥንቃቄ እያደረግህ፥ በመረጃ ምንጭነት ልትጠቅሳቸው ትችላለህ።

2. ስለሀያኛው ክፍለ ዘመን ቴአትር

(a) "የቲያትር ጥበብ የብዙ ጥበቦች ጉባዔ ነው - መናኸሪያ።"

- ይህ አባባል፥ አንተ ካጠናሃቸው የሀያኛው ክፍለዘመን ተውኔቶች ይዘትና አቀራረብ አኳያ ሲታይ ምን ያህል እውነትነት እንዳለው ግለጽ።

ወይም

(b) "በመደብ በተከፋፈለ ኅብረተሰብ ውስጥ የቲያትር ጥበብ እንደሌሎቹ የኪነጥበብ ዘርፎች ሁሉ መደባዊ ገፅታ አለው።"

- ካጠናሃቸው ዘመናዊ ተውኔቶች መካከል የሁለት ወይም የሦስት ፀሓፊ ተውኔት ሥራዎችን መርጠህ በማወዳደር፥ ዐበይት ገፀባህርያቱ ይህንን እውነታ እንዴት እንደሚያረጋግጡልን አሳይ።

3. <u>የአተራረክ ስልት</u>

(a) ባጠናሃቸው ረዣዥም የአማርኛ ልቦለዶች ውስጥ የደራስያኑ የጊዜ አጠቃቀምና ይህም የአጠቃቀም ስልት ያስገኘውን ውጤት አብራራ።

– በዚህ ሀሳብ መሠረት የሁለት ወይም የሦስት ፀሓፊዎችን ስራዎች አወዳድር።

ወይም

(b) የአንዳንድ ልቦለዶች ርዕሶች እንኳ (ለምሳሌ፥ የጀግንነት፥ ቀይ አርማ፥ ቀስተደመናው፥ ማዕበሉ፥ የዕጌረዳው ስም) ተምሳሌቶችና ምስሎች በድርሰት ውስጥ ያላቸውን ፋይዳ ያመለክታሉ።

– በተመረጡ ልቦለዶች ውስጥ ተምሳሌት(ቶች) ወይም ምስል(ሎች) ያላቸውን አገልግሎት አስረዳ። እንዲሁም እነዚህ ተምሳሌቶችና ምስሎች ለየልቦለዶቹ አጠቃላይ ትርጉም ያላቸውን ፋይዳም አመልክት።

4. <u>ረዥም ልቦለድ ድርሰትና ማኅበራዊ ሂስ</u>

(a) "የልቦለድ ኪነጥበባዊ ሥራ ከማኅበራዊ ሕይወት ጋር የጠነከረ ቁርኝት ያለው በመሆኑ፥ በሰያፍም ቢሆን የሒያሲነትን ባሕርይ ከማንጸባረቅ ወደኋላ አይልም።"

– ያነበብካቸው የልቦለድ ሥራዎች ማኅበራዊ ሂስን በማንፀባረቅ ረገድ እርስ በእርስ የሚለያዩ መሆናቸው አጋጥሞህ ያውቃል ወይ? ይህ ጉዳይ የሚመለከታቸውን ሁለት ወይም ሦስት ሥራዎች በመጥቀስ አስተያየትህን ግለጽ።

<u>ወይም</u>

(b) "በገጠርም ይሁን በከተማ፥ በሀብታምነት ይሁን በድህነት ኑሮ፥ በሰሜን ይሁን በደቡብ፥ በምሥራቅ ይሁን በምዕራብ፥ በኪነጥበብ ልቦለድ ድርሰት ውስጥ መቼት የማኅበራዊ ሂስን ባሕርይ በዋናነት ይወስናል።"

– ይህ አባባል አንተ ያነበብካቸውን የልቦለድ ድርሰቶች ምን ያህል የሚመለከታቸው ይመስልሃል?

5. <u>አጭር ልቦለድ</u>

(a) "አጭር ልቦለድ ከባለብዙ ፈርጅ ግብ ይልቅ በነጠላ ግብ ላይ ያተኩራል፤ በዚህም ባሕርዩ ከረዥም ልቦለድ የበለጠ ቁጥብነት ያሳያል።"

- የአጭር ልቦለድ ፀሐፊዎች ሥራቸውን የተዋጣለት ለማድረግ ይህንን ያጻጻፍ ስልት ምን ያህል የተጠቀሙበት ይመስልሃል? ሁለት ወይም ሦስት የአጭር ልቦለድ ደራስያን በመጥቀስ አስተያየትህን ግለጽ።

<u>ወይም</u>

(b) "የአጭር ልቦለድ አንባቢ የሚያነበውን ነገር በራሱ መንገድ ተርጉሞ መረዳት ይገባዋል እንጂ፤ በደራሲው በኩል ስለ ገጸባሕርያቱም ሆነ ስለ ሥራቸው ሁኔታ ግልጽና ቁርጥ ያለ ማብራሪያ ይሰጣል ብሎ መጠበቅ የለበትም።"

- ካነበብካቸው አጭር ልቦለድ ድርሰቶች መካከል ሁለት ወይም ሦስቱን መርጠህ ከዚህ እውነታ አኳያ ገምግማቸው።